

SXEDIO.GU7

15.8.1958: Ο ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ ΔΙΝΕΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΣΤΟΝ ΟΗΕ ΚΑΙ ΑΡΧΙΖΕΙ ΕΝΤΟΝΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΓΙΑ ΜΑΤΑΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΜΑΚΜΙΛΛΑΝ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΠΡΟΩΘΕΙ Η ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ. Η ΤΟΥΡΚΙΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΝΕΙ ΤΕΛΙΚΑ ΟΤΙ ΑΠΟΔΕΧΕΤΑΙ Η ΤΟΥΡΚΙΑ... ΘΥΣΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΔΙΧΟΤΟΜΗΣΗ

Ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας Κωνσταντίνος Καραμανλής και ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος δεν περιορίστηκαν μόνο στην απαντητική επιστολή τους στον Μακμίλλαν, με τις οποίες απέρριπταν το σχέδιο του και αρνούσαν κάθε συνεργασία στην εφαρμογή του για εγκαθίδρυση τριμερούς συγκυριαρχίας Βρετανίας, Ελλάδας και Τουρκίας μέσω αρμοστών.

Την ίδια μέρα που ο Μακμίλλαν ανακοίνωνε το σχέδιο του στη βρετανική Βουλή (**15 Αυγούστου 1958**), η ελληνική Κυβέρνηση έδιδε οδηγίες στο μόνιμο αντιπρόσωπο της στα Ηνωμένα Έθνη να ζητήσει την εγγραφή του Κυπριακού στην επόμενη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ.

Η αίτηση για εγγραφή έγινε με σύντομο σημείωμα προς το Γενικό Γραμματέα Νταγκ Χάμμαρσκελντ. Τίτλος του θέματος που ζητούσε την εγγραφή ο Καραμανλής ήταν " το Κυπριακό ζήτημα".

Ενώ όμως η Ελλάδα έλεγε όχι στο σχέδιο Μακμίλλαν η Τουρκία δεν έκανε πίσω.

Αντίθετα, παρά την προηγούμενη άρνηση της έναντι του σχεδίου Μακμίλλαν, η οποία για πολλούς θεωρήθηκε σαν άρνηση τακτικής, παρά αρνηση στην ουσία του σχεδίου, η Τουρκία αποδεικνύοντας ότι όσα έκαμνε, τα έκαμνε για σκοπούς τακτικής, όταν ο Μακμίλλαν παρουσιάστηκε αποφασισμένος να προχωρήσει στην εφαρμογή του σχεδίου του, πράγμα που της επέτρεπε επίσημα για πρώτη φορά να στείλει στην Κύπρο τον Αρμοστή της ή τον Πασά της, όπως ονομάστηκε από τους Κυπρίους, έκαμε ελιγμό και το δέχθηκε... θυσιάζοντας τη διχοτόμηση που ήταν άμεσος στόχος της.

Κι' αυτό γιατί έπαιρνε ως αντάλλαγμα τη συγκυριαρχία που της έδινε στην ουσία μεγαλύτερες εξουσίες από το διαμελισμό γιατί σε τέτοια περίπτωση άνθρωπος της θα μετείχε στη διακυβέρνηση της Κύπρου. Ήταν ένα μεγάλο δώρο για την Τουρκία που της προσφερόταν από το **1923** που είχε εγκαταλείψει με τη συνθήκη της Λωζάννης κάθε δικαίωμα στην Κύπρο.

Η απαντητική επιστολή της Τουρκικής Κυβέρνησης δόθηκε από τον υπουργό Εξωτερικών Φατίν Ζορλού στις **25** Αυγούστου. Ο Ζορλού δεν απεκάλυψε το περιεχόμενο της, αλλά δήλωσε ότι η χώρα του υποστήριζε το νέο βρετανικό σχέδιο για την Κύπρο και πρόσθεσε:

" Δεν έχουμε εγκαταλείψει τη θέση μας υπέρ του διαμελισμού για την Κύπρο, αλλά το νέο βρετανικό σχέδιο συμβιβάζεται με τη θέση μας αυτή. Η Τουρκία δεν θα παρεμποδίσει τις προσπάθειες της Βρετανίας για επίλυση του Κυπριακού".

Ο Ζορλού είπε επίσης ότι η χώρα του θα προχωρούσε στο διορισμό του Τούρκου αρμοστή σύμφωνα με τις πρόνοιες του σχεδίου.

Ήταν τα πρώτα και μόνα καλά λόγια που είχε ακούσει μέχρι τώρα ο Μακμίλλαν στις τόσες προσπάθειες του για να εξασφαλίσει σύμμαχο στο σχέδιο του. Τη χαρά του αυτή δεν απέκρυψε και ο εκπρόσωπος του Φόρεν Οφφισ ο οποίος εξέφρασε την ικανοποίηση του για την τουρκική στάση.

Την άποψη της τουρκικής Κυβέρνησης αποδέχθηκαν και οι Τουρκοκύπριοι, ο δε Φαζίλ Κουτσιούκ, ηγέτης των τουρκοκυπρίων, είπε ότι η κοινότητα του θα δεχόταν τη θέση που είχε πάρει η Τουρκία.

Ενώ ο Μακμίλλαν επέμενε στην επιβολή του σχεδίου του, ο Καραμανλής, κατά πρώτο λόγο, και ο Μακάριος άρχισαν τις προειδοποιήσεις για τις σοβαρές επιπτώσεις που θα είχε η εφαρμογή του, ενώ στην Κύπρο ο Διγενής ενέτεινε τη δράση της ΕΟΚΑ με εκρήξεις, σαμποτάζ και εκτελέσεις Αγγλων. Τα πράγματα οδηγούνταν από το κακό στο χειρότερο και ο Μακμίλλαν κάλεσε το Φουτ στο Λονδίνο για

διαβουλεύσεις στις 6 Σεπτεμβρίου.

Ο Μακάριος κάλεσε με τη σειρά του τον Κυπριακό λαό να αρνηθεί κάθε συνεργασία στις προσπάθειες της αγγλικής διοίκησης για προώθηση του σχεδίου και ξεσήκωσε θύελλα διαμαρτυριών, ενώ ο Καραμανλής προειδοποίησε τους συμμάχους του στο NATO για τις σοβαρές επιπτώσεις που θα δημιουργούνταν από την επιμονή του Μακμίλλαν. Στην προειδοποίηση του ο Καραμανλής απείλησε μάλιστα ότι θα αποχωρούσε από το NATO αν εφαρμοζόταν το σχέδιο Μακμίλλαν.

Ο Καραμανλής προέβαινε και σε μια άλλη ενέργεια. Με διακοινώσεις του προς την Ιταλία, τη Γαλλία, τη Γιουγκοσλαβία και τη Ρουμανία, χώρες που είχαν υπογράψει τη συνθήκη της Λωζάννης, το **1923** κατάγγελλε ότι με την σκοπούμενη πρόθεση του Μακμίλλαν να εφαρμόσει το σχέδιο του στην Κύπρο παραβίαζε στην ουσία τη συνθήκη αυτή.

Στη διακοίνωση του ο Καραμανλής ανέφερε ότι ο διορισμός Τούρκου αντιπροσώπου στο Συμβούλιο του Κυβερνήτη της Κύπρου, με βάση το σχέδιο Μακμίλλαν, και η μέσω του τούρκου αντιπροσώπου ανάληψη, από την Τουρκία, εξουσίας στην Κύπρο, ήταν αντίθετη προς το άρθρο της Συνθήκης, το οποίο απαγορεύει στην Τουρκία να αναλάβει εξουσίες διοικητικές, πολιτικές, νομοθετικές κλπ. έξω από το τουρκικό έδαφος.

Η έννοια του Αρθρου **27** της Συνθήκης πρόσθετε ο Καραμανλής ήταν σαφής και καλούσε τις χώρες που την είχαν υπογράψει να πάρουν μέτρα εναντίον της παραβίασης της.

Η συνθήκη της Λωζάννης είχε καθορίσει τη διάλυση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και κατά την άποψη της Ελλάδας η Τουρκία είχε εγκαταλείψει όλα τα δικαιώματα της πάνω στην Κύπρο.